

MUZA NIJE ANDROGINA, VEĆ JE ŽENA

Marko Facini: *S koliko godina ste počeli pisati?*

Derek Volkot: Veoma rano; praktično kao dijete. Počeo sam sa... ne znam, možda osam ili devet godina, i pisao sam uglavnom pjesme.

M. Facini: *Da li su Vaši roditelji podsticali Vaše zanimanje za pisanje ili su se suprotstavili Vašim književnim i kreativnim sklonostima?*

D. Volkot: Imao sam samo jednog roditelja, majku. Otac mi je preminuo prilično mlad, imao je trideset jednu ili trideset dvije godine. Imao sam brata blizanca i sestru, i živjeli smo s majkom, koja je, naravno, bila udovica. Ona me je podsticala jer je i moj otac pisao.

M. Facini: *Čega se sjećate iz doba kad ste bili učenik na Sv. Luciji, da li je postojao neki prijatelj pisac koji Vas je ohrabrivao u pisanju?*

D. Volkot: Pa, kada sam rastao, krug prijatelja moje majke, kao i očevi prijatelji, znali su da je moj otac pisao pripovijetke kao i pjesme, i pored toga je slikao, tako da mislim da su me njegovi prijatelji, koji su takođe bili i majčini prijatelji, podsticali od malih nogu, jer mislim da su shvatali da je to smjer u kome smo brat i ja željeli da se krećemo.

M. Facini: *Da li ste ikad izabrali pojedinog pjesnika ili autora kao inspiraciju za Vašu poeziju ili biste radije govorili o štivima i o tome ko je na Vas uopšteno govoreći imao uticaj?*

D. Volkot: Zavisi o kom periodu govorimo. Ako govorimo o prvim vremenima u školi, bio sam prilično proždrljiv čitalac. Imali smo dobru biblioteku: ne sjećam se tačno godina, ali s vremenom smo dobili solidnu zbirku: Valtera Skota, Čarlsa Dikensa, i Rafaela Sabatini-ja – mislim da je Sabatini bio španski autor koji je napisao dosta pustolovnih priča u žanru plašta i mača. Poezija je od samog početka bila velika poezija: Šekspir i ostala očigledna imena, kao Tenison itd.

M. Facini: *Mnogi kritičari govore Dilanu Tomasu, i naravno Marvelu...*

D. Volkot: Ali to je došlo dosta kasnije. Govorim o ranim štivima. Tada sam bio širom otvoren za najrazličitije uticaje. Ali razlika između onoga što ljudi zovu uticajima i onoga što bi neka druga generacija ili epoha možda nazvala šegrtovanjem veoma je značajna za moj pristup stvarima: bio sam pod jakim uticajem Tomasa kao mladić. Ali ko nema uticaja? Štaviše, oponašao sam teksturu stila, čak i stopu stiha velikih pjesnika. Imam jednu svesku u kojoj bih napisao jednu pjesmu Svinburnovim metrom, i jednu nekim drugim, Eliotovim ili Paundovim. Dopustio sam sebi da se otvorim svim tim uticajima.

M. Facini: *Što je izvor pjesme? Da li prihvatate ideju po kojoj pjesma proističe iz zvuka ili ritma, ili iz nekakve intuicije, prije nego iz neke neodložne poruke koju treba prenijeti?*

D. Volkot: Mislim da je sve pitanje muzike i metra. Vjerovatno proces stvaranja pjesme, ili sam početak istraživanja onoga što počinje da izgleda kao buduća pjesma počinje izrazom koji vam možda padne na pamet. Pretpostavljam da je to isti proces kao kod kompozitora: fraza se pojavi niotkuda, ili iz sjećanja ili bilo odakle, ili asocijacija, tako da se cijela struktura zasniva na tome. Struktura se ne gradi linearno, kao kod proze, gdje počinjete sa A i idete ka B: može biti da u poeziji prvo dolazi B. Ona ne mora da prati pripovjedačku nit koju proza obično posjeduje. Mislim da je Robert Grejvs bio taj koji je rekao kako pjesma počinje polovinom stiha i potom drugom polovinom sljedećeg stiha. Kao teorija to je veoma zanimljivo: dakle nemate odmah metar pjesme; imate frazu koja možda upućuje na ono što će postati mjera stiha. Ako počnete pjesmu u obratnom smjeru, sa metrom koji ide u određenom smjeru, onda imate razliku između apolonskog i dionizijskog: dionizijsko se pojavljuje kao neka eksplozija dok vam ono apolonsko daje određeni slijed. Mislim da se vjerovatno poetičko i muzičko stvaralaštvo zasnivaju na tom principu – ne na logičkom, prozaičnom principu – izuzevši određeni tip pjesme, pjesme sročene nekom prigodom, ode povodom nečije smrti ili slično... pjesme za koju morate koristiti vještinu kako biste to postigli.

M. Facini: *Da li biste govorili o periodu gestacije tokom kog pjesma biva predodređena?*

D. Volkot: Da. Zavisi i od toga da li znate koliko će pjesma biti duga; može se razvijati ili možete imati osjećaj da neće biti duga nego veoma kratka. To ne nameće neko vanjsko pravilo, već unutrašnji pravac pjesme. Mislim da je najteže slijediti taj pravac, a ne dopustiti sebi da nametnete strogu kontrolu nečemu što teži da se proširi. Dakle, za vrijeme te asocijativne faze tokom koje stvarate pjesmu, svašta može postati dio nje. Može nastati lirska pjesma, ili najzad, nešto dosta duže. Mislim da ako imate neku vrstu didaktičke pjesme, imate oblik, onda ispunjavate taj oblik; ali sam oblik pjesme može proisteći iz fraze, iz prvobitnog izraza.

M. Facini: *Što se dešava kada nova kratka pjesma nastaje u glavi pjesnika i kada on ili ona nastoje da je prebace na papir? Pretpostavljam da pjesnikov rad mora biti drugačije isplaniran kada on ili ona pišu dužu poemu poput Omerosa ili Drugog života. Da li biste u tom slučaju očekivali da redovno pišete?*

D. Volkot: Da, ako radite na dužoj poemi, što je pozitivno sa raznih stanovišta, znate što ćete raditi narednog dana. Imate zadatak da pišete: znate da ćete napisati određeni broj stihova na dan; ne morate čekati inspiraciju jer znate o čemu se u pjesmi radi. Kada sam radio na *Omerosu*, bio sam srećan jer sam svakog jutra znao da imam nacrt, i morao sam ispuniti taj nacrt. Tako da mislim da se radi o istom postupku koji koriste romanopisci kada oblikuju neku priču.

M. Facini: *Kada predosjetite da se radi o kratkoj ili dugoj pjesmi?*

D. Volkot: Određene stvari koje znate ukažu vam na to da će biti prilično dugačka. Priča je o liku X ili Y, stoga ako osjećate da radite na takvoj vrsti pjesme koja nešto pripovijeda, možda se radi o didaktičkoj pjesmi, ili narativnoj ili epskoj pjesmi; ali lirska pjesma ne mora da ima priču. U slučaju da radite na dužoj poemi, to je svakodnevni posao, pogotovo ako ste sebi zadali veoma striktnu strukturu. Ako kažete: „Svaki stih će imati jedanaest ili dvanaest

slogova, i rimovaće se na a-b...“, odredili ste okvir. Na neki način to je kao posao arhitekta, poznajete okvir djela i morate ispuniti njegov oblik.

M. Facini: *Da li posvećujete mnogo pažnje uređivanju i odabiru pjesama u zbirci?*

D. Volkot: Da. To sam nešto kasnije bolje naučio. Prve pjesme štampao sam samostalno i uvijek sam podsticao mlađe pjesnike da, u slučaju da ne budu mogli naći izdavača, štampaju svoje knjige sami, uprkos činjenici da na Sv. Luciji nije bilo, i ni dalje nema, izdavačkih kuća. Što se izbora pojedine pjesme tiče, postoji i fizički doživljaj pjesničke zbirke. Prazna stranica naspram pune i sama proizvodi neku vrstu odjeka. Imam osjećaj da bi čak i kratke ili lirske pjesme trebalo da tvore jedan niz u knjizi, dakle u određenom dobu postajete svjesni tog slijeda.

Mislim da ako planirate jednu tematsku knjigu, onda ona prati određeni obrazac i, tematski, jedna pjesma prati drugu, tako da svaka stranica ima odjek, a odjek može biti i bjelina na stranici, tako da se radi o konceptu riječi koje lebde u prostoru, to je stranica.

M. Facini: *Plašite li se da budete pogrešno protumačeni i da kritičari mogu pokvariti Vaše pjesme?*

D. Volkot: Sasvim, naravno.

M. Facini: *Postoje li mjesta koja su bila od posebne važnosti za Vašu poeziju, ili koja se daju lako pretočiti u metaforu? I da li su to ista mjesta koja su važna u Vašem privatnom životu?*

D. Volkot: Da, određena mjesta, sveta mjesta, ovo ili ono se tu ili tamo odigralo, kao kada ste zaljubljeni, bilo koje mjesto koje voljena osoba zauzima, stvari koje zrače, ili mjesta gdje je možda neko sahranjen, gdje možda imate prosvjetljujuće iskustvo.

M. Facini: *Mnoge od Vaših pjesama odražavaju Vaše ideje o ljudskim odnosima i ljubavi. Kako se osjećate kao savremeni pjesnik koji piše o ljubavi, dok mnogi drugi to ne rade, barem ne u Italiji?*

D. Volkot: Zar u Italiji nema ljubavi? Što se dešava? Mislim da je razlog zbog kog nigdje nema puno ljubavne poezije to što je ljubavna poezija povezana s pjesmom. Ljubavna poema jeste pjesma o divljenju voljenoj osobi; kao sonet, ili lirska pjesma. Svi provansalski pjesnici i italijanski pjesnici pišu o voljenoj s lirskim porivom, a lirski poriv povezan je s muzikom, s tim kako stvari zvuče, sa zvukom hvalospjeva i divljenja. Prema tome, ako nema metra, nema muzike, neće biti puno pjesama bez tog odjeka. Ono što dobijate je slijed prozaičnih iskustava koja su, u određenom smislu, uzvišena, jer to je neka vrsta uzvišenog izražaja: biti zaljubljen i osjećati to, pogotovo ako ste mladi. U svakom slučaju, mislim da priroda pjesničkog izražaja ne dozvoljava taj osjećaj obožavanja i radosti koji bi bio moguć. Nema puno veselih pjesama u dvadesetom vijeku pa stoga nema ni puno velikih ljubavnih pjesama u modernom dobu. Mislim da ono ne posjeduje integritet jedne radosti, jedne emocije; ljubav je jedna od emocija; može biti fragmentirana, ali to je jedna emocija koja sebe upotpunjava u smislu onog o čemu govorimo. I u engleskoj poeziji je trenutno veoma rijetka.

M. Facini: *To me podsjeća na nešto što mi je Daglas Dan rekao prilikom jednog od naših razgovora. Uočio je da su vjerovatno najbolje ljubavne pjesme u drugoj polovini dvadesetog*

vijeka pjesme Bitlsa. Vjerovatno je samo želio ironično istaći oskudnost ljubavnog pjesničkog stvaralaštva na engleskom jeziku.

D. Volkot: Znam na što misli; ja govorim gotovo istu stvar, jer pop pjesma ima strukturu lirske pjesme: kratka je i kreće se od A do B. Izražajnost prevladava u pop muzici. Ali postoji ogromna razlika između „She loves you, yeah yeah yeah!“ i soneta Semjuela Danijela. Više ne pravimo te razlike. Pop pjesma je do te mjere postala estetski proizvod da su je i sami intelektualci prisvojili jer čini se da nemaju ništa drugo. Bitlsi imaju sjajnih pjesama koje i sam volim. Instinkt jednog trubadura koji pjeva voljenoj dami ista je stvar koju Bitlsi rade u svojim pjesmama i na svom jeziku. Pogledajte savremenu Italiju: imate dosta pop pjevača, italijanskih kantautora.

M. Facini: *Da li zamišljate svoje čitaoce kada pišete? Da li projicirate svoje pjesme na nekog idealnog čitaoca ili ne?*

D. Volkot: Mislim da vjerujem u ono u što i Robert Grejvs vjeruje: u muzu, i u to da muza nije androgina, već da je žena. Ne možete biti samo muško i pisati poeziju. Mislim da postoji nešto veoma žensko u Danteu, i kod mnogo velikih pjesnika. To nema veze s polom već je stvar osjećanja, suptilnosti i vrste osjećanja. Niko od ovih starih nije griješio. Osmisliti muzu kao ženu razumna je stvar, ima smisla. Ne možete sebi predstaviti maljavog muškarca velikih ruku kako kaže: „Ja sam Muza“, osim ako niste ljubitelji kože i ropstva. Ne zamišljam muzu kako sjedi s harfom i čeka da nešto uradim. Obraćate se nekom drugom, ko nije vi; to zapravo zavisi od onoga o čemu pišete, i od vašeg godišta. Nijedan pisac koji iole sebe poštuje ne bi pisao isključivo za sebe, tako da se možda obraćate preminulom ocu, ili izgubljenom ljubavi, ali pišete nekome, i uopšteno rečeno, duh odobravanja isti je kao kod muzike, kod slikarstva. Mislim, naravno, da je u slučaju muškaraca to odobravanje žensko. Ne znači da je kompletna umjetnost muška stvar. U slučaju poezije, na primjer, predmet ljubavi postaje žensko, ženstven, princip boginje.

M. Facini: *Kakva su Vaše predstave o poeziji? Mislite li da kad tragamo za utjehom ili iskupljenjem u umjetnosti moramo biti skeptični u odnosu na njenu vrijednost?*

D. Volkot: Ne, zašto? Rekli ste nešto strašno! Pasusi poezije, čiji je najuzvišeniji primjer Dante, izuzetno djeluju na ljudsko biće i ljudsku inteligenciju. Kada stignete do rečenice na kraju *Raja*, nigdje nema ničeg sa sličnim poletom. Takva sila vizije i razumijevanja je van dometa i same Biblije, jer Biblija je ukorijenjena u jednom vidu ortodoksije, dok Dante nije. On se bavi običnim stvarima; pa ipak, ako započnete spjev riječima „Djevice majko, kćerko“, to je to, to je izuzetna imaginacija. Tako je svuda, zamislite samo prelaz od toga do priviđenja svih knjiga svijeta kako se kovitlaju kao u oluji i ulivaju se u istu knjigu. Ne kažem „ako Vas boli zub, čitajte Dantea“; ne, idite kod zubara. Ali ova ideja o uzdizanju duha van tijela u vedrinu – to stoji, to je smisao poezije. Zarad toga na koncu postoji. Zbog toga je izvan rase ili vremena. Hoću da kažem da može postojati neki oblik negativnog rasuđivanja po kom su vremena danas tako užasna da poezija ne može nikako pomoći čovjeku.

M. Facini: *Upravo sam razmišljao o jednom eseju Džefrija Hila, u kom on piše spram svih svireposti počinjenih prošlog vijeka. On kaže, otprilike, da ako pišete poeziju samo da biste te*

svireposti iskupili ili utješili svoje, da ih na taj način i sami počinjavate. On to naziva svireposti jezika, pogotovo ako upotrebljavate kliše, i na taj način ne obnavljate jezik.

D. Volkot: Ali možete to reći o bilo čemu, npr. o tenisu, golfu – stvarno lošem golfu. Ako pretpostavljate da je poezija loša, naravno, to je grozno. Jedan filozof je rekao da nakon Holokausta ne može više biti poezije. Na neki način, to je tačno, jer pitate se što čovjek može reći da iskupi sav taj užas. Pa, *Knjiga o Jovu* može ga iskupiti. Doba u kome živimo je uvijek najgore doba u kome smo ikad živjeli. Svako doba je najgore doba, s našim je isto tako. Možete imati ružan premet, užasnu temu, i o tome možete pisati užasnu poeziju, ali ne možete tražiti neku svirepost da biste onda o njoj pisali. Postoje pasusi u književnosti u kojima se govori ne o zvjerstvu nego o njegovoj posljedici. Pogledajte, primjera radi, jednu od Hemingvejevih priča zvanu „Velika rijeka sa dva srca“, ili skorašnji film Mela Gibsona o Isusu Hristu.

M. Facini: *U eseju zvanom „O doprinosu poezije traganju za istinom“, filozof Hans Gadamer kaže: „pjesnička riječ je samostalna u smislu da upotpunjava samu sebe... Govoriti o istini u poeziji znači zapitati se kako se poetska riječ ostvaruje upravo odbijajući bilo kakvu spoljašnju verifikaciju.“ Da li biste se složili s ovom izjavom ili radije prihvatate platonski prigovor istinitosti poezije: „Pjesnici često lažu“?*

D. Volkot: Ovo je u potpunoj suprotnosti sa stvarnošću, jer nijedna riječ nema označevalnik. Kad bi samo Josif Brodski bio ovdje mogao bi ovo potući za jedan sekund. Ljudi koji nanose najviše štete poeziji jesu kritičari, pogotovo briljantni kritičari. Oni mogu biti do te mjere u zabludi jer su tako tvrdoglavi, i znaju napraviti veoma loš izbor kada presuđuju o onome što je najbolje u pogledu toga kako poezija zvuči. Jednom sam usred noći nazvao Josifa Broskog i rekao mu: „Josife, slušaj, shvataš li da ovaj kritičar nema uvo za poeziju?“ On je odgovorio: „Dereče, jesi li me zbog ovoga probudio?“ Ne dopada mi se mistificiranje, ne dopada mi se francusko ili germansko mistificiranje u filološkom i spiritualnom smislu jer ono narušava istinski zanat. Jer o tome se radi: upražnjavate svoj zanat tiho kao da ste stolar. Da sam ja stolar i da mi neko dođe i kaže: „Ne, ne možete to raditi jer Vaša pila je neoskrvnjiva“, onda ne bih mogao napisati prokletu pjesmu! Pustite me toga. On praktično kaže da je pjesma samostalna, da je suverena, i da nema porijeklo.

M. Facini: *Imate mnogo iskustava kao pisac-rezident i podučavali ste studente pisanju poezije pri raznim akademskim institucijama. Da li zaista mislite da se ljudi mogu obučiti za tako misteriozan posao?*

D. Volkot: Veoma zabavno! Ljudi koji pitaju: „Mislite li da se poeziji može podučiti?“ – neizbježno su ili Englezi ili Evropljani. Amerikanci misle da se sve može naučiti, pa i poezija. Poezija se ne može naučiti. Tačka. Zamrznite kadar. Pođite Leonardu da Vinčiju koji radi za Verokja i kažite: „Leonardo, što radiš s Verokjom“, i on kaže: „Radim na kosi i na noktima.“ Može li se slikanje naučiti? Osoba mora biti nadarena. Dakle, ljudi koji dobro podučavaju nadarene mlade ljude u Americi rade fenomenalan posao pomažući im da usavrše svoj zanat. To je srednjovjekovni koncept, a ne novi američki koncept. Ali ako mislite predavati, morate biti potpuno opušteni u svom pristupu. Ne smijete narušiti individualnost mladog pjesnika, ohrabrujete nju ili njega da ostanu koliko je moguće svestrani u pogledu stila ili

izbora, i ono što sprječavate je sve što je pretjerano ili sujetno ili tome slično. Ali u pogledu vještine pisanja jednog majstora, ili nekoga koga tim smatraju, apsolutno se može naučiti, isto kao što su Grci učili retoriku. Ima tu jedan veoma negativan aspekt koji znatno utiče na američku poeziju, gdje sve postaje veoma akademski pa čak i slobodni stih postaje akademski. Dakle standardno očekivanje univerzitetskog programa jeste određena vrsta pjesme, ali ako ste dovoljno čvrsti i dovoljno pametni kazaćete studentima da je to univerzitetska pjesma. Ali vidio sam – ne zahvaljujući sopstvenom podučavanju – veoma dobre pjesnike koje su objavili; imali smo petnaest pjesnika koji su završili program i koji su objavljeni i svi su zaista dobri. Znam da se ne mogu oduprijeti utisku da se radi o vidu industrije, ali svi su u određenom momentu u životu, svaki umjetnik je imao mentora.

M. Facini: *Da li ikad sebe poimate kao staratelja i vodiča, više nego učitelja?*

D. Volkot: Mislim da se taj cinizam zasniva na taštom evropskom konceptu tradicije i nasljeđa, i poimanju Amerike kao jedne vulgarne zemlje. To je veoma otrcan nazor, jer veliki pjesnici dvadesetog vijeka bili su redom Amerikanci: Vitman, Paund, Eliot i Frost.

M. Facini: *Da li je, postavši pristupačna, poezija u opasnosti da suviše toga ustupi? Kakve su posljedice publiciteta?*

D. Volkot: Jeste, ali ako pogledate naličje stvari, ona može postati tako mehanička, monotona i dosadna, zapravo. Tako da, kada biste sada otvorili jednu zbirku poezije, u većini slučajeva nema stvarnog uživanja u onome što čitate. To važi bilo gdje da ste. Uvidjeli biste da jedan individualni genij predstavlja ono što jeste poezija. Između stotina i hiljada ljudi koji pišu, dvoje ili troje su zaista nadareni.

M. Facini: *Vjerovatno ima previše knjiga...*

D. Volkot: Ne knjiga već smeća. Nikada nisam imao pristup smeću kad sam živio na Sv. Luciji jer je mjesto bilo siromašno. Krajnost siromaštva i neimaštine može proizvesti veoma fin izbor onog što je potrebno.

M. Facini: *Vi ste slikar, pored toga što ste pjesnik. Kako se Vaša umjetnička djela uklapaju sa pisanjem? Da li sebi predočavate ono što pišete kada radite, i koje su prednosti djelovanja u ta dva polja istovremeno?*

D. Volkot: Ja sam slikar realista. Slikam stvarne pejzaže, pokoji portret. Dakle, nisam apstraktni slikar, i nimalo ne poštujem, ili gotovo nimalo, ono što je apstraktno, pogotovo apstraktnu umjetnost. Vjerujem u otrcano, ali izrazito usavršavanje do koga mora doći pri nastojanju da postanete dobar slikar: crtanje proporcija, briga o prikazu itd. Mislim da postoji sličnost sa preciznim pisanjem takođe. Ne smatram da poezija može doprinijeti slikanju jer ne može ništa fizički uraditi, ali nesumnjivo slikanje može doprinijeti poeziji u smislu predočavanja onoga o čemu pišete, u pogledu boje i oblika.

M. Facini: *Navešću imena trojice izuzetnih akvarelista: Vilijam Tarner, Džon Sel Kotman i Emil Nolde. Da li biste prokomentarisali njihov rad?*

D. Volkot: Noldea ne poznajem dobro; poznajem taj tip radova i nisam veliki obožavalac. Tarner je, naravno, velikan, i Kotman je sjajan. Ali pravi majstor akvarelista je Vinslou Homer.

M. Facini: *Gdje kupujete materijal za slikanje? Koji papir i boje koristite?*

D. Volkot: Jednostavno ga kupim gdje god se zadesim. Nije lako kupiti materijal na Sv. Luciji, ali na Trinidadu ima kvalitetne robe. Slikanje na Karibima je teško jer sjenke su izuzetno guste; sjenke na Karibima skoro su crne ako ne zelene. Tako da je, naravno, pravi izazov pogoditi nijanse te zelene. Nebo je blistavo plavo i nemate takav model u umjerenj klimi gdje nebo zna biti sivo od boja, možete imati intenzivnu plavu kao more.

M. Facini: *Zanima me da li redovno izlažete svoje radove u galerijama u zemlji i inostranstvu.*

D. Volkot: Ne, nisam imao dosta izložbi. Ponekad ih zaista nemam dovoljno, uprkos činjenici da imam dosta ulja na platnu, više nego akvarela.

M. Facini: *Na koji način se karipska umjetnost razlikuje, ako uopšte postoji razlika, od evropskog stila i tradicije? Jesu li samo u pitanju boje koje zapnu za oko na Vašem ostrvu ili postoji drukčiji estetski pristup koji prenošenje vaše stvarnosti u umjetnost podrazumijeva?*

D. Volkot: Radi se o globalnoj kontrapoziciji. Slikarstvo u cijelom svijetu gotovo da možete podijeliti na dva stila: apstraktni ili figurativni. Nažalost, duže vrijeme je apstraktni bio dominantan u karipskom slikarstvu, ali postoje različite vrste apstraktnog slikarstva, kao što znate. Uopšteno govoreći, boje mogu biti drečave ili na neki način jake. Dakle, ta vrsta slikarstva je raj za egocentrike, jer nazivaju sebe slikarima i sve im se dozvoljava jer su crnci i jer su nešto novo. Tako da možete dobiti veoma lošu umjetnost i veoma egocentrično slikanje, jer radi se o novoj zemlji i novoj slobodi itd. sa svom tom zabludom. S druge strane, neke vrste neposrednog figurativnog slikanja mogu biti izuzetne. Moj stav prema slikanju je: morate crtati. Umjetnost se zasniva na crtanju. Sada imate besmislicu instalacija.

M. Facini: *Pomenuli ste nekoliko puta u prošlim intervjuima da su većina etničkih legendi i pjesama na Karibima, za razliku od irskih ili škotskih, izbrisane iz autorovog sjećanja i iskustva. Mislite li da je to odsustvo na neki način doprinijelo jačem osjećaju za imaginativne poduhvate i sklonosti kod karipskih pjesnika?*

D. Volkot: Svaka književnost dosta se bavila folklornom građom da bi zatim napredovala ka nečem prefinjenijem. Lako je naći umjetnika koji se vratio folklornim izvorima i uvećao ih. Mislim da je to u pitanju sa Homerom. Legende su već postojale, usahnule, i onda su se našle pri ruci u krizi, kada vjerovanje u bogove više nije bilo dostupno. Ipak, svaki se umjetnik pojavi u doba krize vjerovanja. Iz te sumnje može doći remek- djelo. To je kao jedna reforma, jedna renesansa; nešto što opovrgava ono što je postojalo dotad. Mislim da sam žalio što nisam bio takve sreće s nasljeđem.

M. Facini: *U jednom od Vaših eseja, datiranom 1960, predložili ste finansijsku podršku za umjetnike. Kako ocjenjujete funkciju i ulogu institucionalnih i vladinih inicijativa za podršku umjetnicima i piscima u Vašoj zemlji?*

D. Volkot: Pa, uvijek sam grdio karipske vlade što nisu podržavale umjetnost, oponašajući tako svoje prethodnike. Oni misle da je normalno da se vlada odnosi prema bilo kom umjetniku kao amateru. Naši modeli su standardni modeli evropskih i američkih vlada.

M. Facini: *Kakvo je stanje sa izdavačima na Karibima? Recimo da ste mladi pjesnik, gdje biste objavljivali?*

D. Volkot: Uopšte i ne postoji stanje sa izdavačima... eto, možete sami štampati svoje knjige. Možete i pokušati da ih prodate sami. Trebalo bi da bude izdavača koji bi preuzeli taj rizik. Ali oni bi tvrdili kako nemaju distribuciju. Pa ipak, većina dobrih pisaca sa Kariba na kraju bivaju objavljeni u Kanadi, u Engleskoj, čak i u Americi.

M. Facini: *Da li biste ukratko iznijeli svoj stav o značaju odnosa između mašte i stvarnosti u Vašoj poeziji?*

D. Volkot: Ne, ne bih se u to upuštao, to je ogromna tema.

M. Facini: *Kada se osvrnete na sav Vaš rad, koja je, po Vama, njegova najosobitija odlika?*

Jednom davno postavio sam Josifu Brodskom, Šejmasu Hiniju i sebi sljedeće pitanje: kada biste morali sažeti i satirizovati vaš rad i reći o čemu je, što biste rekli? Šejmas je rekao: „Tresetište, tresetište, tresetište“, a ja sam rekao: „Ne, moj rad je samo jedno ‘Volio bih da si tu’. Razglednica, palme, kokosove palme.“

Izvornik: Marco Fazzini, The Saying of It : Conversations on Literature and Ideas with 13 Contemporary English-Language Poets, Edizioni ETS, Pisa, 2017, str.

*(S engleskog prevela **Marija Bergam Pelikani**)*